

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kül-monostorutca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középuteza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogliernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyitottérik cikkek sora után 20 kr. előleg, beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délbén.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, január 26. 1867.

(D.) Államférfiaink, kik Bécsben a miniszterekkel értekeztek, viszont körünkben vannak. A restitutio in integrum, melyről lapok és táviratok megelőző hírei szólottak, kérdésen kívül megtörténik, mihielyt döntő körben némi biztosságot lelnek az iránt, hogy a 15-ös bizottmány eszméit az országgyűlés elfogadja, ennek kezességül pedig azt látják ottan, ha a 67-es bizottmány a mellett nyilatkozik. E nyilatkozatot azonnal a miniszterium kinevezése és a restitutio követné, s a 67-es bizottmány megállapodása, mint kormány projectum terjesztetné a ház elé.

Itt volna tehát az idő, hogy a nemzet 18 éves küzdelmének, nélkülözésének, önfeláldozásának gyümölcsöt szedhesse, s valóban nem mondhatni, hogy Beust és Belcredi urak, kik most az uralkodó legnagyobb kegyét bírják, nem akarnák a kiegyenlítést egész sinceritással. Ők a 15-ös bizottmány munkálatán apró, inkább stiláris és a modus procedendi körül forgó nem lényeges módosításokat kívánnak megtétni, melyek, mint nem lényegesek, sőt némely részleteknél még jobban is formulázottak, akadályba nem ütköznek; hanem az átkos „de” megint előállott; a mint halljuk, ők azt kívánják, hogy a vasútvonalok meghatározása és a pénzláb megállítása szintén tartozzanak a delegatiók körébe, s e kívánság újabb bökkenővé vált, annál inkább, mert tartanak tőle, hogy a kormány ha a vasútiügyben engedni is foghat, de a pénzláb meghatározásának közönségéhez ragaszkodandó.

Ha való ezen körülmény, miben nincs okom kétkedni, úgy mélyen aggódnak azon, ha a kiegyenlítésnek ezen kérdésen kell megfiusulni.

Szakítanunk a kormányval az ujonczozás ügyében könnyű lett volna, mert azt megértette volna a nép; de e kérdésben a kormány engedett, az ujonczozási pátenst nem veszi teljesedésbe, elismeri Magyarország külön jogát az ujoncz megszavazáshoz. Annál bajosabb már most, ha a pénzláb kérdése miatt talán minden szép reményeink összemennek, s ott fogunk állni egy újabb provisorium és absolutismus alatt, lefizethető burocraták által nyomatva; és mi miatt? A pénzláb miatt.

Mi az a pénzláb? kérdeni fogja népünk, a pénznek azon lába-e, melyen nagy gyorsasággal országunkból ki szokott szaladni? Legfőlegb ily lábat véland a nép s nem fogja megérteni, hogy e miatt alkotmány-ügyünknek miért kellendett ismét össze-menni.

Kérdésen kívül a pénzláb meghatározása mindig országgyűlésünk joga volt, s mi jól élhetünk magyar forintainkkal, midőn Ausztriában rhenusi forintokat számítottak. Valóban ez nem nagy kérdés a kormány érdekében is, csak hogy annyi pénzt adjunk ki a mi pénzlábunk szerint, a mennyi átvállalt közadónkhoz képest az új osztrák pénzlábhöz arányban áll. De e kérdés annál kevésbé bírhatna fontossággal, mert az egész európai kereskedelem közössége annyira kezd kifejezni, miképp remélni lehet, hogy végre minden állam pénzlábát egyeztetni, s így annál inkább a magyar törvényhozás Ausztriával egyöntetű pénzlábat valószínűleg késő volna alkalmazni, mert kereskedelmi pénzforgalma a legnagyobb reciprocitásban áll, s a külön mértékű pénzláb csak terhesítene financialis számolatait. És így nem értjük, miért csüngenek Beust urék oly igen nagyon azon kívánságon, hogy a pénzlábat a delegatio határozza meg. Igaz, hogy más részről azt mondhatják, hogy miért csüngünk mi is országgyűlésünk e jogának megtartásán, midőn úgy is Ausztriával összeköttetések csak azt fogják indicalni, hogy vele hasonló pénzlábat alkalmazzunk. Itt azonban reánk nézve azon fontos jogi kérdés áll elő, hogy mi a közösséget csak annyi részben ismerjük el, a mennyiben az a pragmatica sanctio-ból foly ki, ennek pedig a pénzlábbal mi összeköttetése sincs. Ha tehát e jogot feladnók, olyat adnánk fel, mit a pragmatica sanctio érdekei nem követelnek, és így egy lényeges lépést tennénk az octoberi diploma eszméi felé.

A kérdés tehát habár lényegileg nem életkérdés, de jogilag önállásunk egyik sarkalatos kérdése, s különösen ellenkezőnek ez azon nyilvánításunkkal, hogy mi a közösséget csak a pragmatica sanctio korlátai közt ismertük el.

Financier nem vagyok, hogy a kérdés pénzügyi oldalának mélyebb titkait értem, a jogi oldala a kérdésnek már világosabb előttünk; de hogyan fogja megérteni a nép, miképp ez elég volt arra, hogy a kiegyenlítést, midőn annak legerősebb szálait a hatalom kezünkbe adta, egy subtilisebbnek látszó jogkérdésért elejtették?

És mégis a mennyiben a nézeteket constatozni lehet, ezen utolsó ansa litigandi a kiegyenlítés egész ügyét összeronthatja, s mi egy szép reggelen az országgyűlést feloszlató rendeletre, s egy új absolutismusra ébredhetünk; mert azt hiszem, hogy e kérdésben tartani fogja magát a többség az ország jogához, mint a minek módosítását a pragmatica sanctio-ból kifolyó kölcsönös érdekek nem követelik.

A mint hallszik, az ezen két kérdésre vonatkozó punctatiók módosítása iránt illetékes helyen kísérletek fognak tetetni, s ha e kérdésben sem a kormány, sem az országgyűlés nem enged, — ott állunk, mintha a többi kérdésben sem engedtünk volna semmit egymásnak.

Innen van, hogy a legkedvezőbb hírek is igen nagy lelkesedésre s valami vérmes reményekre nem hangolhatják a nagy közönségnél avatottabb képviselői kört. A legjobb esetben is sok keserű utóje van 18 éves rombolásnak, s még azt is meg kell gondolni, hogy a 15-ös bizottmányi munkálatban még a minoritás nézeteit is a ház baloldala desavoualta, s az előtt általában nem igen van ma közönség.

A brassói román lapnak egy pár ószinte szó.

A „Gazeta” 4-dik számában, az 1493 erdélyi román petitióját illetőleg, egy igen furesa tartalmu cikkben, egyebek közt az mondatik, hogy vagy két hó óta mindkét kolozsvári lap sokat érdeklődött e kérdés által, és hirdették, hogy e petitióból s kihallgatásból nem lesz semmi és nagy örömmel kürtölök: fiasco, fiasco!

Igy kezd, hogy némi nyomatékot adjon azon „diadal” bemutatásának, miszerint a petitióból mégis lett valami, s Dr. Ratiu ő Felségénél magán-kihallgatást nyert.

Ugy látszik a „Gazeta” meg van elégedve e diadallal és mi nem akarjuk örömet zavarni.

De azon kérdésről, hogy e kérdéssel két hó óta tüzetesen foglalkoztak, s kárörömmel kiabáltak volna „fiasco”-t, részünkről kénytelenek vagyunk alaptalannak nyilvánítani.

Mindössze egy pár rövid újdonság volt, melyeket e tárgyról a „különféle” rovatában adtunk; a val tüzeten foglalkozni fontosabb tárgyak miatt nem érkeztek; a „fiasco”-t valami nagyszerű döntő fontosságú momentum gyanánt kárörömmel bemutatni, s a „Gazeta” embereinek keserű poharába még egy jó adag ürmöt önteni fölöslegesnek találtuk.

A mennyiben a román irodalmi nyelvet — alkalmas kézi könyvek hiányában — annyira a mennyire nagy bajjal megtanulhattuk, elolvastunk a „Gazeta” s a „Telegraful” közt hetek óta voltott polemikus cikkeket, s bizony lehetett volna alkalmunk a két román lap közt folyó harcot mulattató színben mutatni be. Ha a „Gazeta” kebeléből nem halt ki annyi mérgelődés és ünizgatás után a komoly igazságszeretet utolsó szikrája, meg fogja nekünk engedni, hogy ha kisszerű kárörömmel magasabb örömek után nem vágyunk, nem egy alkalmunk lett volna egy-egy karikírozó lap-szemlével kedveskedni, mihez — köztünk maradt szó legyen — a „Gazeta” szolgáltatva legbővebben az anyagot. De tettük-e? Nem tettük, sőt egész il-domossággal és — ha úgy tetszik — önmegtartó-dással hagytuk, hogy végezzék dolgukat otthon; nem avatkoztunk boszantólag azon viszályba, melyet az ultra-románok saját közvéleményük körében felidéztek; és nem kiáltottunk nagy örömmel fiascot, midőn azon petitióhoz, a melyben a „milliomos” román nemzet nevében beszélnek, mindössze 1493 aláírást tudtak csak összedobolni, azt is kiválóan a különben igen tisztelt papság köréből fűpásztori tekintély befolyása alatt; míg a másik fűpásztor — s bizony legalább is épp oly tekintélyes pártjával — ez időszerűtlen és nem va-

lami komoly tapintattal kezdeményezett tüntetéstől távol tartá magát, alkalmasint bőlebbben átlátván, hogy mivé fog az végre is összesugorodni, s a mi fő, hogy a román nemzet üdvét nem ez úton lehet biztosítani. Nem avatkoztunk pedig e kérdésbe, s nem kiabáltuk ki gúnyosan a „fiasco”-t azért, mert a kibékülés és testvériség barátai vagyunk; mert az ünizgatás örömet kereső politikuskoknál írattebb politikuskokat tartunk követendő példányképeknek, a kik a nemzetiségek boldogságának kivívására vannak hivatva, s mert végül nem tartottuk az egészet valami döntő fontosságú eseménynek és reméltük, hogy maguk a fanatikus párt-hívek is komolyan szívökre veszik a tanúságot, mit maguk számára készítettek, a mi pedig abból áll, hogy tulzongó politikájuk meddő, azt maga a román közvélemény egy igen tekintélyes része se helyesli, s pártbatalmuk nem elég erős, hogy e közvéleményt kételyei s visszatetszése dacára világ végéig az orránál fogva hordozhassák.

Nem akarjuk ez alkalommal se bővebben s „kárörömmel” szellőztetni e bizony nem igen fényesen sikerült tüntetés előzményeinek s lefolyásának titkait.

De a „Gazeta” minden áron diadallünnepet akarna ülni a sovány eredmény felett, s ez ámitás és ünimitás szemfényvesztő játéknál reánk hivatkozik, nagy elégtűnt minket is oda szeretne állítani az ünnepelehez — statitáknak. Sajnáljuk, de nem fogadhatjuk el e megtiszteltetést, a melyre — éppen mert elmulasztottuk kárörömmel fiascot kiáltani — érdemtelnek vagyunk.

H. S.

A dunai confoederatoról.

Ludwich, száműzött hazánkfia, ki Brüsseltől igen nyomatékos publicisticai tevékenységet fejtett ki a külföldi sajtó terén is, közelebből a „Hon”-ban e fennebbi tárgyról következő figyelemreméltó cikkeket ír:

„Egy idő óta az európai újszervezési tervezetésekből a dunai államok confoederatioja állandó rovatot foglal. Foglalkoztak e confoederatio név alatti tervezettel Európa minden országában, foglalkoztak hazánkban és hazánkon kívül, azok, kik legközelebb érdekeltnek, úgy mint olyanok, kik jóformán azt sem tudják, merre lejtnek a Duna szöke hajbái. Vannak, kik ma is a dunai egyesült államok nevezete alatt mást nem értenek, mint egy osztrák birodalmi állomatiót; mások benne az egyesült amerikai státusok utánnyomatát képzelik. Egynemelyek az egyesülés vagy inkább szövetség területét az adriai és feketetenger és a Kárpát és Balkán hegyek határai közé helyezik, hol állandó, hol vándor kormányval.

Történelmileg a dunai confoederatio eszméje csak a multnak és létezőnek kölcsönmosolata. A ezim vagy név éppen úgy nem változtatná a szövetezés lényegét, mint uem változtatná új szervezete és az új jogi tannak a régi jog helyébe való igtatása.

És mit akarnak egy új dunai confoederatio által elérni? arra való lenne, hogy az oroszoknak állja útját és gátolja Poroszhoz nagybódását, vagy más szóval, Némethon egyesülését.

Olvassuk a leczkét, melyet Forcade a francia világ politikuskainak egyik oraculuma a „Revue des deux Mondes” utolsó füzetében nekünk tart, mint az osztrák monarchia többi nemzetének tany. Nem kiméli a bécsi politikát, kemény ítélet alá veszi, de még keményebben sújtja a napoleoni kormányt, kit előrelátás hiányával vádol, és miért? mert megverte a porosz az osztrákok, mert Olaszország egysége megszülemllett és Németország is a porosz kaderekkel a megakadályozhatlan egység felé halad. Azért kell erős dunai foederatio, mely Orosz- és Poroszhoz ellen harczra keljen: miszerint Frankhon élvezze a béke gyümölcsét és aztán biztosítsa magának a gesztenyét, melyet a dunai foederatióknak kikaparni netalán sikerülne.

„Ha a népfajok — ugymond Forcade — melyek az osztrák birodalmat képezik (nem nevezi monarchiának, mintha már Magyarország is csakugyan része lenne a Schmerling-féle Reich és Reichsrathnak) valódi politikai szellemű áthatva volnának, az ünnepeles tanácskozásban, mely előkészítették, nagy munkába foghatnának. Valamennyi népfajok, Hungáriának magyarjai, Bohémiának csehelei, Galieziának lengyelei, az örökös tartományok németjei, okosabban cselekednének, ha komolyabb tekintetbe vennék az érdekeket, melyek őket egymáshoz közeleltik, mint a vetélkedéseket, melyek őket elválasztják. Mi lesz az ő sorsuk, ha legyőzhetlen ellenszenveikkel Ausztria feloszlatását előidézik, vagy ha viszálykodásaik által megörökítik fergetegteljes hanyatlását? A nagyobbodó Po-

roszhoz, a terjeszkedő Orosz- és az anarchiával és felkelésekkel fenyegetett Törökország közé helyezve, Európa historiai fejlődésének törvénye által arra látszanak hivatva lenni, miszerint a Duna hosszában egy nagy foederatiót képezzenek, mely el nem tűnhetné a nélkül, hogy nagy úrt, egy mély örvényt ne hagyjon maga után. Ma nincs többé szó a multnak ósáigairól, a szent birodalom nyomdokairól, az osztrák ház politikai és katonai ambícióiról. Az új feladások elveszik a mult emlékeinek minden oportunitását és az ódon elnevezéseknek minden értelmét. Az most a kérdés: vajlon megalapíthatatik-e egy nagy dunai confoederatio; vajlon azok, kiknek hivatása részeseivé lenni, eléggé átvannak-e hatva a jelenkori szelleműtől oly szabadalmakról lemondásra, melyek csak tiszteletes ódon-ságok, és elfogadására oly helybeli autonomiának, mely a közügyeknek változott és összhangzatos képviselői rendszerre alapított vezetésével megegyez?

Ha azon nemzetiségek, melyeknek a régi osztrák kormány ellen panaszaik vannak, magokat avult nehezteléseiktől vezettetik és vakságukban hozzájárulván Ausztria ledöntéséhez, a kinalkozó alkalomtól elfordulnak azon népfajok, melyeknek terjeszkedésétől és uralmától félnek, nem lesznek eltávolítva, hanem megközelítve. Ausztria után ki uralkodandik azon tájékokon, ha nem a porosz német és az orosz? A magyarok, a csehek, a lengyelek és a birodalmi németek dolga előkészülni; de mily nehézségek gördülnek e feladás elé! Az udvar dévaj aristocratiája, ki annyi idő óta Ausztriának vesztét megindítja, az ujkor sugalmának oly kevéssé feltárt és a jó pillanat felhasználásának érzetében szűkölködő irányadó körök nem fogják e megorvosolhatlan előítéleteik és inopportunos megátalkodottságaik által a dunai confoederatio megalakulását lehetlenné tenni? Különös nyomorúsága korunknak! ha gyakorlati politikát is tűznék, mégis mindig kénytelenek vagyunk az utópia partja körül reszkette evezni.

Nem utópia biz az, még kevésbé gyakorlati politika, melyet a continensnek leghíresebb szemle-írója előnkbe rajzol, hanem éppen oly absurdum, milyen a minap említett folyamhatárvonalok. Azt hiszi e a szemleíró, hogy ha a Seine mellett egy szépen kifestett orosz és porosz vészmadarat fölepített, Magyarország ijedtében azonnal le fog mondani oly ódonágról, mint a magyar alkotmány és nemzeti függetlenség? minden nép pedig, mely a Dunához tartozó vízfolyásokonvalba eső területen lakik, nem fogna a porosz és orosz elleni biztonság végett mást tenni, mint a dunai foederatio restaurált sasának hulladozó tollait őrizgetni?

Lássuk Forcade urnak ezifra szavu logikáját. Ugyanazon cikkben, melyben egy dunai confoederationnak minden vére és vagyona felajánlásában látja a korszerű haladást, az ujkor politikát, hazájának azt kiáltja: „A külpolitika kalandjai diversiók az alkotmányos belumunkásság ártalmára, magok után vonják az ország kezdeményezéséről ideiglenes lemondását a kormány cselekvőségének ellenörködésében és sugalmazásában. Azon nép, mely határozottan ambíciójában a külpolitika felé tart, az önkényuralom tévelygéseinek és caprice-inek veti magát alá: szabadságban mind azt elveszti, mit kül nagyságban nyerhetni képzelt, és nem is késik észrevenni, hogy kívül biztonságban mindazt veszélyeztetette, a mit belül szabadságban feláldozott.”

Ez annyit jelent, mint ne kövessétek tetteimet, hanem szavaimat; hazánknak mást tanácsolok és nektek is mást. Szegény Frankhon, mint Forcade mondja, meg sem álmodta az ujví ismeretes közönség előtt, hogy Olaszhoz függetlenné válándik, nem ismerte a Lengyelhon feletti vitát, nem tudta, hogy a párisi kabinet képes legyen megengedni Némethon megalkotását porosz Kaderekben. És aztán azok, kik otthon sem láttak tisztán, kik otthon kárhoztatnak mindent, velünk elhitecsék, hogy a mi sorsunk csak áldozatot hozni nem magunk, nem gyermekeink, hanem másokért.

Ludwich.

Az erdélyi muzeum-egylet folyó 1867-dik év februárius 11- és 12-dik napjain tartandó évi rendes közgyűlésének tárgysorozata.

- 1) Elnöki megnyitó beszéd.
- 2) Bizottságok kinevezése a levéltár, pénztár és a gyűjtemények megvizsgálására.
- 3) Titkári jelentés az egyleti választmány évi működéséről.
- 4) Pénztárnoki jelentés, és a választmányilag átvizsgált számadás előterjesztése.

- 5) Igazgatói jelentés a gyűjtemények állapotáról általán és a természetjáró állapotáról külön.
- 6) Könyvtárnoki jelentés a könyvtár gyarapodásáról és állapotáról.
- 7) A régiség- és éremtár örökének jelentése a keze alá bízott gyűjtemények gyarapodásáról és állapotáról.
- 8) A választmányból szabályszerűen kilépő 4 tag helyébe 3 évre és egy időközben kilépő tag helyébe 2 évre új tagok választása. (A választmányból szabályszerűen mint legrégibb tagok kilépnek: Dózsa Dániel, id. Hintz György, Sáni László és Sándor József; időközben kilépő: Ribánszky Adolf).
- 9) Az igazgató választmány indítványának megvitatása és iránta határozása.
- 10) Egyesek indítványai.
- 11) A vizsgáló bizottságok jelentéseinek előterjesztése.
- 12) Az 1867-iki költségvetés megállítása.
- 13) Bizottság kinevezése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
- 14) Tudományos felolvasás.

Az e sorozatba foglalt tárgyak eshető felosztását a gyűlés két napjára a körülményekhez képest a közgyűlés fogja alkalmilag elhatározni.

A gyűlés helyisége a városi községtanács terme; kezdete minden nap reggel 9 órakor.

A tudományos felolvasás 11-dikén délután 5 órakor lesz ugyanazon teremben.

Figyelmeztetés. Az egyleti alapszabály értelmében a tudományos üléseken olyannak is szabad érkekezést olvasni vagy előadást tartani, a ki nem tagja az egyletnek, de okvetlenül ebbeli szándokát, valamint a tartandó előadás tárgyát az előkezőnek előre jelenteni köteles. Ennélfogva felszólítanak azok a t. ez. urak, a kik a közgyűlés alkalmával előadást tartani vagy érkekezést olvasni kívánnak, hogy jelentésüket legkésőbbre ideai febr. 1-jéig egyleti alelnök Dr. Szabó József úrnál megtegyék sziveskedjenek.

A folyó évi közgyűlésen az igazgató választmány a következő indítványát fogja előterjeszteni:

A mióta a múzeum-egylet megalakult, az egyleti választmány még nem juthatott az alapszabály 56-dik §-ében elvártat abbéli köteletségének teljesítéséhez, hogy az egylet tagjait, köztük ingyen kiosztott nyomtatványokban a maga működéséről értesítse. E tárgyra vonatkozólag már a tavalyi közgyűlés előtt fenforgott az az indítvány, hogy a múzeum küldje meg ingyen minden tagjának az egyleti évkönyvet. Számba vévén azonban azt a költséget, a melyet az évkönyvnek akkora példányszámban való nyomtatása venne igénybe, hogy minden tagnak meg lehessen küldeni, az mutatkozott, hogy e cél elérésére a kiadványokra kivetett általános díjat legalább is meg kellene kétszerezni, a mi évenként 800 ft költséggel többet tenne, és ezt a múzeum pénzeje nem bírja. Az igazgató választmány e helyett azt javasolja a közgyűlésnek:

Hatalmazza fel a választmányt évenként egy oly forma kis fizet kibocsátására és a tagok közt való ingyen kiosztására, a mely a magyar tud. akadémia jegyzőkönyve mintájára szerkesztve, és annyi példányban nyomtatva, hogy minden tagnak jusson, a kiadványi általán nem nagyobb szaporitását igényelné, mint legfőleg 200 forinttal.

Hogy pedig az egylet tagjainak egyszersmind az egyleti évkönyv megszerzését könnyíteni lehessen,

sen, nyitassék előfizetés az egyleti tagok közt a következő feltételek mellett:

1) Minden tagja az egyletnek, a ki a múzeum iránt elvállalt tartozását leróta és járuléka befizetésével nincs hátralékban, az egyleti évkönyvnek minden egyes kötetét egy-egy o. é. frnyit előfizetési áron megkaphatja, ha az előfizetési díjt az illető évre legkésőbbre januárius végeig az egyleti pénztárnokhoz beküldi.

2) Az évkönyv eddig megjelent kötetait is, a meddig a készlet tart, ugyanazon az áron meg lehet rendelni az egyleti titkár útján, a kinek kötelessége lesz, a bejövő megrendelések gyors és pontos teljesítéséről gondoskodni.

3) A mely egylettag bármi néven nevezendő tartozásával hátralékban van, e kedvezményre igényt nem tarthat.

4) Nem egylettagok csak is a bolti áron szerezhetik meg az egyleti évkönyvet.

Az igazgató választmány üléséből.

Kolozsvárt, januárius 22-ken.

Kiadta
Finály Henrik m. k.
egyl. titkár.

Az erd. múzeum részére 1866. évi december havában beküldött adományok jegyzéke.

I. K ö n y v e k s k é z i r a t o k. Balogh Kálmántól Gyógyszertan, Pest. 1866. — Finály Zsigmondtól 3 darab orvosi értekezés. — Finály Henrikől 2 füzet. — Ifjabb gróf Bethlen Ferencztől 2 francia röpirat. — Brassai Sámuelről Katechesis az unitária ekkleziák számára, Kolozsvár, 1819. — Biedermann Alajostól egy eredeti oklevél 1653-ból. — Benedey Gergely tanártól Mészáros Lázár sajátkezű eredeti levele. — B. Orbán Balázstól 75 darab eredeti oklevél a XVI—XVIII-dik századból.

II. Régiségek és érmeik. Vikol Gergelytől 1 római ezüst pénz. — Klir Jánostól 1 Herrendi cement réz findza. — Zsákó Jánostól Torockóráról 1 ezüst pénz.

III. Természeti tárgyak. Markovicsné Negruez Mariától Dézsről 1 négy lábú csirke kóros. — B. Kemény Ödöntől 1 nucifraga caryocatales. — Ifj. gr. Bethlen Ferencztől kagylók, u. m. 2 cussis, 1 nautilus pompilius, 1 turbo, 1 trochus maximus, 1 murex regius, 1 mures tenuispinus, 1 scalaria preciosa, 4 scalaria clathrata, 1 cyprea tigris, 3 halotis és 25 kisebb kagyló a tellina, Venus és Cardium nemzékéből. — Brassai Sámuelről 1 spondylus (fél kagyló). — Zsákó Jánostól Torockóráról 2 db. ásvány. — Juchó Ferencztől 3 db. közet. — Lészai Jánostól, Keresztény-Almásán gyűjtött 60 db. közet és kővetlet, és 12 db. Bujturi csiga. — Dr. Lészai Jánostól 2 db. ásvány az Aranyi hegyről. — Torma Zsófiától egy szép példány polyporus ignarius (tapló-gomba). — Pávai Elek és Lészai János együtt gyűjtöttek Tormáson és az Aranyi hegyen 412 db. ásványt, közetet és kővetletet. — A személyzet saját gyűjtése 1 podiceps minor, 2 alcedo ispida, 1 turdus viscivorus, 1 corvus monedula, 1 pyrrhula vulgaris és ugyane madárfajok egy-egy melleontja.

Közl:

Finály Henrik, titkár.

KÜLFÖLD.

Bécs, jan. 25. A „N. Fr. Prt” írja: „A keleti kérdés feletti alkudozások körben mozog-

inkább háttérbe tolnak, elhomályosulnak és el is enyésznek hasonlóan a dagnerrotypek- és fényképekhez.

Innen könnyű értenünk az emlékezőtehetség különféléseit. Egyik tudniillik oly módon előnyösebb a másikkal, hogy terjedtebb mérvű levén, több érzelmi és szellemi jelenetet képes tábláján egymás mellé elhelyezni; míg a korlátozottabb tehetségnek különféle gondolkodás-, mű- és módszertani eszközökhöz kell folyamodnia, képeinek elevenebb összekötését, világosabb vonatkoztatást köleszűnie, s néha oly finomul színeznie, hogy képei egymás fölött is mintegy átlátszókká válván, neki is a kívánt előnyösebb eredményt és ismereti gazdagságot biztosíthatassák.

Miután ennélfogva „csak annyit tudunk, a mennyit emlénkben birunk,” azaz: miután művelődésünk és szellemi idomulásunk legfőbb feltétele az emlékezőtehetség; de miután egyszersmind a legtöbb emle gyarolabb levén, minden lehetséges kiemelő gyámlott és segédeszközöket igényel: annál fogva már a legregibb gondolkodó fők előtt sem lehetett közönyös, számbavenni és mesterségesen is előteremteni az emlékezőtehetséget gyámloló módokat és eljárásokat; a mint az ebbeli törekvések valóságáról az ugynevezett „Mnemonicus,” vagyis műemlékezésnek bár vékony, de már a görög és római tudósok idejétől levonuló történelme bizonyít is.

Már most feltehetünk a kérdést: Mi tehát az a mnemonicus? A mnemonicus vagyis műemlékezés, a mint a fűnebbiekben is levonható, azon művészet volna, mely bizonyos módszerek, eljárások, azaz: mesterséges eszközlések által az emlékezőtehetséget fejleszti és annak erejét fölszárthatni kívánja.

Melyek legyenek már ezen mű-módok?

Ezen kérdésre nehezebb kielégítő feleletet adnunk,

nak, s ma ott állnak, hol a bécsi kabinet jegyzéke előtt állottak. Minden tárgyalások dacára eddig sem valami program nem jött létre, sem valamely közös lépés iránt nem tudtak megegyezni. A conferentiákból semmi sem lett s a török porta is ilyeneket indítványba nem hozott, a mint ezt a lapok állították. Franciaország maga ajánlotta ezt a portának, de tervével felhagyott, mert a diplomatiái beszélgetések a külügyminisztert meggyőzték a felől, hogy a conferentiák közös megállapodást nem szűlnének, s tehát jobbnak látta, Franciaország eszelekvési szabadságát fentartani. Leghatározottabb állást Oroszország foglalt volt, midőn visszautasítás azzal fedezte, hogy Rumaniai Károly herceg elismerése végett is kellene e conferentiákon vőgezni, Oroszország pedig, ki őt már rég elismerte, ezen legelső rendben tárgyalandó ügy felett többé nem tanácskozhatik. Az orosz visszautasítás valódi oka természetesen, hogy az, hogy Oroszország szinte nem akarja megkötni kezeit.

FRANCZIAORSZÁG. A császár által kiadott reformrendeletekről így vélekedik a „Köln. Ztg.”: „Ámbár már tegnap ismerték a változtatásokat, miket a kormány az alkotmányba behozni akar, a császár levele a „Moniteur”-ben mégis meglepett. Hogy kielégítést szült, nem éppen mondhatni, mert nem látják át, hogy mért volt szükséges megszűntetni a fölvitai vitát. Igaz, hogy a viták utóbbi időben nagyon sok időt rabolnak el, de ezt az okozta, hogy a követek csak ez egy alkalommal szólhattak hozzá az ország dolgához. Ha a követeknek megadatik az interpellatio joga, önkényt megrövidültek volna ama viták. Sokáig késett a kormány e rendszabályok életbeléptetésével, míg végre határozólag folyt be rá a hír, miszerint Thiers ur igen éles megtámadásokra készült. Néhány miniszter az adressviták egyszerű megszüntetését kívánta, de a többség ellenengedelmeyekre hajlott, nehogy elégtelenség támasztassék. A párisiak most azt mondják a decretumról: „l' est le même maquereau avec une autre sauce.” Bizonyos, hogy ez méltánytalan a császár iránt, de mégis általában igen különösnek tartják azon állítást, hogy ez által az épület megkoronázása befejeztetett.

A keleti kérdésre nézve Párisban következő hírek szárnyalnak: Az egyiptomi királynak a Bathrendet az angol hajóraj viendí s egyszersmind következő feltételeket terjeszt elő: Anglia az alkirály számára 15 évre évenként egy millió font sterling üdvartartási költséget biztosít s négy millió font sterling kölcsönt eszközöl és segíti fogja őt, hogy Szíriában királyságot alapítson, miután erre már a király elődei is törekedtek. De mindez csak úgy, ha ő viszont Egyiptomot Angliának átadja. (!)

OLASZORSZÁG. A „Wanderer” római tudósításai szerint: „A bécsi és párisi követek, mostanában nem éppen kedvező tudósításokat küldözgetnek Rómába; kivált Chigi párisi pápai követ nagyon fél, hogy éppen a keleti kérdésből, melyből sok jót vártak, egy villám csapathat Szent Péter egyházába. Ennél világosabbak Felcinelli, bécsi pápai követ tudósításai, miszerint Nizzának Olaszország részére leendő visszadása kicsinált dolognak tekintendő s a pápai udvar a Bécs, Páris és Florence közötti viszonyok alakulása következtében ez utóbbitól nem sokat várhat. Mindez azonban természetesen, mert a pápát környező egyéniségek állítása szerint ő szentsége több nap óta oly erős izgultságban szenved, hogy már kétszer volt paroxizmusa, melynek következtében rendkívüli ideglen-

minthogy a tudomány- és eddigi törekvéseknek nem sikerült mindeddig oly általános elvke szert tenni, melyek az emlékezet tárgyaitnak csak nagyobb részére is alkalmaztathatnának. Vannak ugyan efféle mű-módok a hely- és személynévekre, számokra, mathematicai mintákra s nevezetesebb tárgyak emlebertartására vonatkozólag; de ezek is inkább egyéni, mint általános szempontokan nyugszanak s csaknem annyifélek lehetnek, a hány az ez érdeemben észlelő és tanulmányozó egyén. És így mondhatni, hogy minden embernek van saját mnemonicája, t. i. azon sajátosabb eljárásra, melynélfogva az emlékezetben tartandó tárgyakat jelölni (signare) szokta.

E sorok írója e módok közül legáltalánosabbnak, mert a közéletben leggyakrabban észlelhetőnek tartja az eszmetársulat hasonlati törvényét, melynélfogva hasonló tárgyak egymást köleszűnösen eszünkbe juttatják; például, ha barátomhoz hasonló embert látok, az jut eszembe. És itt megjegyezhetni vélem, ámbár kevésbé tartozik tárgyamhoz, ismer én az ugynevezett rokon- és ellenszenv eddig ismeretlen alapját is hasonlati valamely rejtett vonatkozásban gondolom lélektudásaink által legsikeresebben megtapogathatni.

További mű-módok, hogy olvasóimat az egészre nézve némileg tájékozzam, megemlítem a helyi tájékozást, melynélfogva eszméinket valamely szem előtt álló helyhez kötjük. E tekintetben minden emléző tapasztalhatta, mily fontos a könyvhöz tapadó ugynevezett „localis memoria.” Így sok szó nélkül mintha csak a templomnak előtte álló oszlopáról, a tanár iskolájának valamelyik szegletéből, a tanuló az iskola valamelyik ablakrádjából olvasná ki beszédét.

Továbbá említendő mű-mód a jelvényesítés; másképpen symbolikai; igen természetes lé-

kadság állott be, mi miatt ő szentsége mindenkiére nézve hozzáférhetlen lett.”

NÉMETORSZÁG. A „Nordd. Allgm. Ztg.” a bajor miniszterelnök Hohenlohe hgnék a kamarában mondott beszédéről így nyilatkozik: „Tisztelet a miniszter ur szavának, s elismeréssel bár a kedvező következtetésekre, mikkel beszédét végzi, mégis nem tarthatjuk fontosnak azon indokolást, miszerint Poroszország a Majnavonalban elismerte Németország felosztását. Idején látjuk ez alkalommal utalni arra, hogy ezen Poroszország által állított elismert felosztása Németországnak nem egyéb fictionál. Németország, meg vagy meg nem osztása a Majna folyam által tisztán a délnémet államok jó vagy rossz akaratától függ az északnémet szövetség irányában. Ha a prágai béke IV. fejezete nevezett államok „független, nemzetközi létele” biztosítja, ez alatt más nem érthetetik, mint hogy ez államok ilyes állást foglalhatnak, ha akarnak. Ha ők határozottan déli szövetséget kívánnak alapítani, s ha ennek megalakulása után Poroszország függetlenségüket sértő igényekkel lépne fel ellenükben, kétségtelen, hogy ők azon békekötés alapján óvást tehetnének ez ellen, s felvihetnák Ausztria segítségét, mint második szerződő felét; de ha a déli államok ezt tenni nem akarják, sőt ha önkényt lemondani öbajtanának souverainitási jogaik egy részéről, az észak-németországgal szorosabb egység javára: nem lehet belátni, mikép gátolhatná őket ama békepont tevők kivételében, midőn nekik éppen teljes függetlenségüket s ezzel tehát teljes szabad elhatározásukat is biztosítja. Nem ösmerünk nemzetközi jogtételt, mely „független, nemzetközi állás” államnak tiltaná függetlenségét más tán határos államnak alárendelni, vagy bár azzal egészen egygyé olvadni.

„A dél német államok függetlensége természetellenes, mit csak a régi francia pártok túlbuzgói ismerhetnek felre; kik ha másban éles esztiek, a német kérdések megítélésében oly elfogultak, hogy csak sajnálatos módon constatirozzák az emberi tehetségek gyarlóságát. Ha a miniszter ur csak dél és észak Németország katonai egyesítését tartja megállapítandónak, ez már is jelentékeny lépés az egyesülés felé. A bajor haderő alárendeltetése a porosz alá háború esetére, több mint mit a porosz júniusi indítványok követeltek. Ez magával hozza a két állam közti véd- és dacszövetséget. A bajor és délnémet hadiszervezetnek porosz minta szerint rendezése csak teljesítése lenne a múlt év végén a porosz kormány által több ízben tett javaslatnak. Több jel arra mutat, hogy nem csak Bajorország, de a délnémet államok általában ez irányban komoly lépéseket tenni szándékoznak.”

A „Pester Lloyd” írja: „Egy véd- és dacszövetség megkötése Porosz- és Bajorország közt közel kilátásban van. A szövetségi feltételek leg több pontjait az illető fejedelmek már elfogadták, de a megerősítés hihetőség még továbbra halasztatik. A szövetség ugyanis több déli és nyugoti német államra kiterjesztendő, mi végett az itteni rájongók haragúsnak. Panaszkodnak, hogy az ő uralom mesterök a katonai alkudozásokat nem öszponosítottá Berlinben, hanem Stuttgartba tette át. Az itteni szövetségi teljhatalmu biztosok szintén megijedtek s most három nap alatt többet engedtek, mint ezelőtt három hét alatt — az eddigi eredménytelen alkudozásokon.”

A „Provincial Corr.” szerint: Az észak-német szövetségi alkotmány által a hadsereg békélabon

vén, hogy az érzékített és így szemléltetett tett tárgyak élénkebb és tartosabb benyomást gyakorolnak a lélekre. Innen van roppant előnye iskoláinkban a szemléleti tanmódnak, az illusztrált tankönyveknek, a kísérletek s észleletekhez kötött előadásoknak.

Ide járul az emlékeztető-verselés többféle mű-módja; mert a versméreti kényszerű egy másután, mint szintén a rímek hasonló végpattogása játékonvan köti le, sőt mintegy figyelem nélkül is kényteleníti az emle.

Ujjab időben legnevezetesebbé vált némely német és francia tudósoknak azon még nálunk legkevésbé ismert mnemonicai mű-módja, mely egyszerűsége és a legkönnyebben elsajátítható minősége mellett az ismereti világnak a legfontosabb szolgálatokat teheti. Ez egyszerű mnemonicai rendszer pedig nem áll egyébben, mint — vonatkoztatva e mű-módot főképpen a történelem s földíratban előforduló igen lényeges év, területi mér- és lélekszámokra — a számoknak az a b c z betűi által való helyettesítésében.

Miben áll már most ezen eddig általában elfogadott és megállapított betűhelyettesítés, s mily ritka előnnyel lehet azt főleg a történelmi időrend (chronologia) évszámaira alkalmazni: azt a méltányos és érdeklődő közönség előtt ezen czikk másikk felében legszembeszökőbben és igen könnyű érthetőséggel vélem kifejtetni, ha már régebbi időtől fogva nem mindennapi technikailag összeírt és sajtó alá rendezett magyar történelmi munkámból pattogó mnemonicus versekben közlök mutatókat. Bátor is vagyok reményleni, hogy a min tanítványaim oly engem biztató móbóssággal östingöttek és östingenek, azt a méltányos közönség sem fogja félreismerni, vagy egyoldalulag elítélni. (Folytatjuk.)

TÁRCA.

Némi a mű-emlékezésről, s egyuttal figyelmeztetés egy már sajtó alá rendezett mnemonikai munkára.

„Tantum scimus, quantum memoria tenemus.”

Daczára a kopottságnak, melylyel a fenn kitett motto a szellemivé vergődött életben hangzik: még sem lehet azt egy gondolkodóznak is eszmélés nélkül hallania, vagy olvasnia. Van e maximában valami figyelmeztető és bíráló utóhang, mely föltartóztatja a tudni, ismereteket gyűjteni és művelődni vágyó lelket. Igen, mert az összes tapasztalás tanúsága szól annak igaz volta mellett. Tagadhatlan ugyanis, hogy az ismeretek világában senki sem gazdagabb, mint a mennyivel tényleg emlékező tehetségének tárában bir és a mennyit a megújító-erő különféle törvényei és elcsajátott módszere folytán, mint tartalék-hadat, nyomban kiállíthat.

Innen mertül föl roppant fontossága azon lelki erőnek, melyet a tudomány emlének, vagy is emlékezőtehetségnek nevez, s mely minden külső és belső lelki benyomást, azaz: minden észrevett jelenetet mintegy táblájára leír, s aztán azokat alkalmanként mintegy emlékezőtehetség által említi. Fontos itt észrevennünk, hogy az emle által emigy beirt rajzok és képek alkotják lelkünk összes tudását.

E szerint az emlékezőtehetség hasonló volna egy táblához, melyre minden külső és belső észrevésorok újabb és újabb képzet nyomul, és miután ezek folytonosan egymásra és egymás mellé rakodnak: korlátozott természetünkhöz képpett történik, hogy újabb képek benyomultával a korábbiak mind-

határozott és mérsékelt contingens nyer. A szolgálati kötelezettség valószínűleg a harminckettedik évvel fog véget érni. Azon hírek ellenében, mintha a szövetségi háztartást illetően a parlamenti jogok megszorítása volna szándékban, kijelenti, hogy az országgyűlés mindenesetre méltó állást fog nyerni az államélet minden területén. Az északi szövetség alkotmányügyi értekezleteinek szerencsés befejezése legközelebb várható.

Hohenlohe nyilatkozatát az őssz. haza szerencsés haladásának örvendetes zálogának mondja.

SVÁJJCZ. A „Krz. Ztg.“ berlini tudósítója szerint „a szövetségi tanács a „Corriere de Emilia“ és „Lombardia“ jelentése, s az ezek nyomán kapott felszólítások következtében, kötelességének érezte, lépéseket tenni a végett, hogy megtudja: mi végett tartózkodik Moltke tbc Svájcban? Névszerint bécsi s florenzi ügynökei által tudakozódott, hogy Moltke tbc és a porosz hadügyminiszter Roon Svájcban tartózkodásának minő jelentőséget tulajdonítanak? Mit gondolnak eziránt Florenzenben? azt még nem tudni. Bécsben azonban Tschudi svájci ügynök kellő felvilágosításokat nyervén, tudatja a szövetségi tanácsnak, hogy a bécsi kabinet meg van győződve, miszerint Moltke és Roon urak nem csupán a regényes vidékek bántulása, hanem inkább katonai célzatu tanulmányozások végett időznek Svájcban. Ezen tudósításával egyszersmind azt is jelenti Tschudi, hogy a császári kabinet reményli, miszerint Ausztria be fog lépni Franciaország, Belgium, Olaszország és Svájc között kötött nemzetközi pénzviszonyokra vonatkozó szerződésbe.

SPANYOLORSZÁG. Madrid-ban még mindig az önkény tartja diadalát, január 16. és 17-én ismét 64 személyt fogatott be, és a börtönök anynyira meg vannak tömve, hogy a bennük levő szerencsétleneknek alig van már helyük.

Az „Independencia“ levelezője közül egy a királyné és Milafores marquis közt történt beszélgetést, mely nyíltan jelzi a helyzetet, és a királynénak megfűti, hogy neki nem marad egyéb hátra azon szomorú alternatívánál: vagy minden bizonynyal a reactio által, vagy még a szerencsétlenül elkésett concessiók által is, melyeknek már senki hitelt nem adand, semmivé lenni.

A „Liberté“ szerint Madridban közel a miniszterválság, miszerint Narvaez helyén maradna, miniszterársai pedig Pazuda és barátai által leendének helyettesítve, kik a Narvaez párttörödek kitűnő tagjai. Madridban nyugtalanságtól félnek. A munkásoknak nem levén keresetük, csoportosulnak és kényeret követelnek.

OROSZORSZÁG. A „Journ. d. St. Petersb.“ a keleti kérdést tárgyalván úgy látja, hogy „itt a tények órája“; nem óhajtja valamelyik hatalom legyőztes beavatkozását, „de—ugymond—vannak körülmények, midőn egy ágyugolyó másodperc alatt több munkát végez, mint hónapokig tartó diplomatiá elkeserítések.“

A „Börs. Halle“ írja: „Mint a lélekharang úgy hangzik egész országon át a felhívás „atya, fiu és szentlelek isten nevében“ a krétaiak javára a moszkvai érsektől közbeocsátva. A moszkvai papság bizottságot alakított az üldözött, szenvedő rokonvallásnak számára ajánlott kegyadományok gyűjtésére; és jelentékeny jó példának ment elől; a papok, egyházak és kolostorok m. e. 3,600 rubelt fizettek. A keleti események itt igen izgatónak hatnak; a keleti egyház jelentékenysége nagyobb erővel ébredt fel mint valaha. Az egyház lobogója alatt szorgalmazták a testvéries segélyezést. Oroszország már nem egyszer harezott török uralom alatti rokonai védelméért, de győzelmei mindig eredménytelenek maradtak—a keleti kérdést nem hogy megoldták volna, sőt bonyolodottabbá tették. Most jelszó: a hitrokonok megóvása—kül-beavatkozásoktól. — Feltűnő volt itt egy álarozos tánczestély a kandióták javára: 3000 jegy kelt el, melyhez végre csak árverés útján lehetett jutni; egy páholyjegyet sem lehetett 100 rubelen alól megkapni — B. görög honfi 3000 rubelt fizetett. Állitják, hogy ezen álarozos estély több mint 50,000 rubelt jövedelmezett. Erre nézve azonban sokat tett az, hogy a czári család is jelen volt. Némely külföldi követek is jelen voltak. Hála a nemzetiség szellemének, kiált egyik orosz lap, két nagy ország emelkedik ezáltal Franciaország kiűzöbői előtt. Olaszország és Németország; és két más ország bomlik fel általa, Ausztria és Törökország. Nemcsak a galicziai ruthének tekintgetnek Oroszországra, hanem a galicziai lengyel parasztok is. Oroszországra nézve tehát a nemzeti szellem éppen nem veszélyes — kísértse meg ezt visszavarázsolni a francia büvész, ki elővársolta — kísértse meg — ha ugyan már nem késő? —

KÜLÖNFÉLÉK.

© A postakocsi rendetlen járása miatt, mely már a közönség türelmét kezdi kifárasztani, az este várt lapokhoz lapunk bezártaig nem juthattunk.

© Egy nagyszerű ünnepélyről értesít a tegnapi „Herm. Ztg.“ pesti telegramja, mely szerint január 28-án a gr. Desewffy emlékére a magyar Akadémiában tartott gyászünnepély a közönség tömeges részvéte mellett fényesen ütött ki;

jelen volt számos notabilitás, azok közt Majláth magyar kir. udvari főkanczellár.

© Dr. Giskra, a moryaországi centralisták feje is elmondá követéskereső programját Brinnben. Természetes — szerinte — a centralisták semmiféle bajnak, államadóságnak, Königrátnak sat. nem okai, hanem a mostani kormányférfiak sistorozási politikájokkal. Dr. Giskra keményen bírálta a Belcredi-miniszteriumot. Beustnak, a „szász“ miniszternek is megadta, s kimondta, hogy ezek az emberek Ausztriát szerencsétlenség örvényébe taszítják. Ergo: választásuk még ötlet, mert ő nem megy be a rendkívüli reichsrathba, hanem szépen otthon ül, s úgy menti meg Ausztriát. Erre eléállott valami Schneider nevű választó, s azt mondta a nagy férfunak: ugyan bizony, ha olyan beteg Ausztria, s oly kontár orvosok kezében látja, miért nem megy a reichsrathba bölcs tanácsaival támogatni a korona gyarló tanácsosait. Erre pokoli zaj, tolongás és zúg-zavar támadott, s ha a rendőrbiztos föl nem lép, tettelegességekre került volna a dolog. Így azonban sikerült végit vetni e jelenetnek.

— A „Wanderer“ leczkét tart a „N. Freue Presse“-nek, mely utóbbi híres liberalismusával összeférhetetlennek tartá, a bécsi foederalista párt tagjait azért gúnyolni, mert csak egyszerű „burgerek“ és mesteremberek, s a „Wanderer“ arra utal, hogy Cromwell is csak egyszerű serfőző volt, kit a parlament értelmisége szinte semmi figyelemre sem méltatott, míg az nagy tábornokká s a 17-dik század legnagyobb férfivá fejlődött ki.

— Kaiserfeld jan. 22-dikén Grätzban beszédet tartott választóihoz, melyben a többek közt így szólt: Az alkotmány ellen intézett csapás által pénzügyeink ismét évtizedekre kihatólag megroggaltattak. A monarchia szétbomlás szélén áll, nem veszi számba a külföld, s osztozkodás tárgya az idegen becsúgy előtt. Benn a nemzeti-ségek ellenségesebbek egymás iránt, mint valaha. Egyedül az alkotmány képes nagyobb szétbomlástól megóvni a birodalmat.

— k. — A „Victoria“ biztosító társaság székhelyének Kolozsvárról más, a Királyhágón inneni területen kivüleső helyre leendő áttételéről vala szó egy bécsi biztosításiügyi lapban. Ez alaptalan. Ez intézet székhelyét csak a közgyűlés határozhatná egyebtlv, de erre nincs kilátás, miután a részvények nagyobb része Erdélyben van elhelyezve. Az első ezer részvényből nemcsak hogy felinél több erdélyiek kezében van, sőt ki lehet mondani, hogy a részvényeknek csaknem fele Kolozsvárt van elhelyezve. E mellett az újabb részvények kibocsátásánál szintén biztos a kilátás, hogy Erdélyben felinél jóval több részvény fog aláírni. Ugy lát-szik, nem csak Kolozsvár, de a vidék is igen jól érzi, hogy egy intézetről van szó, mely már is nevezetesen pénzkölcsönöz intézet, mint a mely még ez évben egy millióval fog rendelkezhetni, s azt részvényesei közt forgatja.

— A fiatalság második zártkörű tánczvigalma e hó 28-án tartott meg, zártkörű csak annyiban, a mennyiben csak meghívottak vettek abban részt; de örömmel jegyezzük fel, hogy ott elzárkozottságot és válaszfalakat nem találtunk, mert képviselve volt a műveltebb társadalom minden rétege, s mégis semmi feszesség, semmi külön hűzódás, semmi vályonon nem volt ott fölfedezhető; mindenki a legkedélyesebben, a legothoniasabban találta magát, s kedvtelve lejtette a tánczokat. A kolozsvári tánczvigalmaknál mindig szép közönség szokott egybegyűlni, de talán ez este a szépnem a szokottnál még szebben volt képviselve, s valóban benső lelki örömmel kell fölemlitenünk ez este észlelhetett egyetértést, összesimulást, mert hisz eddig inkább csak a politikai nyomás volt az, mi az együttszenvedés, a közös nyomorgatás, a közös üldöztetések által egybe hozta, összesimította az embereket, hogy vállvetve öröök és kitartók legyenek a türelemben, s most örvendő látjuk a társadalmi műveltebb osztályok ezen összesimulását, ezen összeüllezését (mert hisz a táncz azzal jár) a közös mulatozás, a közös örömben is, és az ily összejöveteleket a komolyabb észlelő és gondolkozó is csak örömmel és kedvtelve szemlélheti; mert éppen a társadalmi az, hol a régi hagyományok, a régi avult eszmék leghosszasabban szokták magukat fenntartani; de a kor szelleme, századunknak csak erkölcsi fensőség és szellemi fölemelkedettség kiváltságait elismerő szabadelvű törekvése, folytatja minden irányba hódítványait, s az ily iránybani előhaladás bizonynyal csak is az emberiség előhaladására s hivatásának felfogására mutat, mely korunk jelszavát: a testvériséget és a szabadságban egyenlőséget bizonynyal valósitandja. Azért minden mozanatot, minden lépést, mely ez irányban történik, csak üdvözölnünk lehet és kell is, s azért e nemes mulatozás, e tánczvigalom a közimveltség egyik diadalánnepe, a testvériség örömapja volt, és ezen összeolvasztási szellem még a zenére is át volt vive, mert Pongrácz-Salamon egyesült zenekara és az Alleman ezred bandája felváltva zenéltek. A fűzértáncz alatt most is megjelent trombitaharsogás közt a postilion nagy csomag levéllel, melyek a hölgyek közt kiosztott dísz-csokrokat tartalmazták. A kedélyes mulatozás reggeli 5 óráig tartott, s hogy mindenki jól találta magát, mutatja az is, hogy az egész társaság a bál végéig ottmaradt. Kívánnuk

azért sok ily kedves, élvezetes estét a tánczratermett ifjuságnak, ilyen, minőben mi öregebbek is lelki örömmel s hazafias lelkesedéssel jelenhetünk meg.

© Zilahy Imre válogatott költeményei már elhagyták a sajtót. E fiatal költő a hivatottságnak annyi szép jelét adta, s munkássága a bírálat részéről is oly kedvezőleg méltányoltott több alkalommal, hogy szinte resteljük tudomásul venni azon értesítést, miképp az olvasó közönség részéről a felhívó ívek kibocsátására alig nyilvánult annyi érdekltség, a mennyi elég arra, hogy az előfizetés szűken fedezze a nyomtatási költséget. Sajnos ez azért, mert csüggesztőleg hat az irodalom embereire, kik a szépirodalom terén szolgálják a hazát, s névszerint Zilahy, kit vesztélyes betegség is lehangolt, az irodalommal egészen felhagyni készült, mit sajnálattal veszünk a szépirodalom terén nyilvánuló apathia jelét, de ezt épp oly kevésbé helyeselhetjük, mint a közönségnél nyilvánuló azon hangulatot, miszerint a leggyöngyödebb (tán női) kedélyek is egészen a politikai eszmemozgalmak izgalmainak látszanak magukat átengedni. Mindenesetre a haza sorsa, ez a legfőbb kérdés; de azért érdekességünkkel minden egyébtől elfordulni talán nem helyes. Reméljük, hogy Z. költeményei könyvárasi unton lelkebb pártolásban fognak részesülni, mint azt az előf. felhívás eredményezte. Óhajtjuk azt, s igen tudnók méltányolni.

— A helybeli iparosok olvasó-egylete folyó évi febr. 2-án a városi vigadó termében zártkörű tánczvigalom rendez. E derék egylet minden évben szokott egy ily bált rendezni, s az rendesen igen csinos, vonzó és látogatott szokott lenni.

— A Kisfaludy-társaság jan. 23-ki esti zárt ülésében mentek vége az új választások, és pedig következő eredménnyel: Elnöknek b. Kemény Zsigmond, alelnöknek: Toldy Ferencz, első titkárnak: Greguss Ágost, másodtitkárnak: Tóth Kálmán, pénztárnoknak: Szőke János, ügyésznek: Hinka József, rendes tagoknak: Abonyi Lajos, Bartalus István, Ipolyi Arnold, Keleti Gusztáv, Arany László, Greguss Gyula, Szilády Áron, Tarkányi Béla, Szeberényi Lajos, Degré Alajos, Dalmady Győző, Frankenburg Adolf; kültagok: Dux Adolf, Germanecz, Joannovics János, Stier Teofil, Opitz Tivadar s Hadzsics Antal választattak. A pályázó 26 költői beszély közül az „Elfrida“ című nyerte meg a díjt; díszeteket nyertek: „Csalóka Péter“, „Szent Péter“ és „Pálátus“. Az elegia elméletét tárgyzó három pályamű közül a II. számú a nyertes. — A jelíges levelek a febr. 5-iki közülésben bontatnak fel.

— Feleki Miklósnak „Othello“ szerepében történt búcsúfölte alkalmával a közönség részéről emléktől egy értékes és méltányolati felirattal ellátott billikom nyújtott át, mit a derék művész méltán tekinthet a nemes törekvések elismerésül.

© A „Leitha“ t. szerkesztőségének. Kivánattat örömmel teljesítjük, s a kölcsönös baráti viszonyt igen nagyrabecsüljük. Közönségünknek már ajánlottuk e derék irodalmi vállalatot, melyhez sok szerencsét kívánunk.

— A második s ezuttal utolsó színházi álarozos bál febr. 5-dikén fog megtartani. Nem kételkedünk, hogy ismét kedves alkalmat szolgáltatand arra, hogy a közönség teljes megelégedéssel találhasson pár órai időtöltést e nemben is. Csak egyre figyelmeztetjük az igazgatóságot. Miután a páholyközönség megjelenése egy-egy körszótára a földszinten is különösen emeli a bál érdekét, gondoskodni kellene, hogy a közlekedés minél kényelmesebb legyen. Régebben a páholyoktól külön lejárati szolgálat közvetlenül a színpadra. Nem tudjuk meg van-e az most is; ha meg van, okvetetlen megnyitand; ha pedig nincs szigoruan gondoskodni kell arról, hogy az előterem fűtve legyen s ki ne hűljön, mert a multkor is panaszok voltak, hogy a páholyközönségnek nem levén külön lejárata, előbb az előcsarnokba kellett könnyű öltözetben lekérülnie, hogy bejuthasson, s ott fagyos hideg csapta meg a hölgyeket, minek folytán sokan kénytelenek voltak megfosztani magukat a terembeni megjelenés és séta örömetől. Ajánljuk az igazgatóság figyelmébe e megjegyzést, mely jóindulattal ered, s komolyan méltányolható.

— A vándor rózsza. Afrika forró belsejében, hol a sívó homok herét évekig nem üdít eső, és a növénytenyészet csaknem kihalt, egy sajátásgos virágfaj szakítja felbe a vidék egyhanguságát. Hogy tud e növény e kietlen vidéken tenyészni? Hisz tudjuk, hogy a mag kicsíráztatására okvetlenül nedvesség szükséges; ezt pedig egyáltalában nem kap itten. Hogy jut tehát hozzá? — Valóban csodálatos módon, melyet el nem tudna az ember képzelni. T. i. a tengerbe vándorol, s ott szivja a kellő nedvességet magába. Tavasszal gyökeret ver a sovány talajban, felnő, kifejti szürkés-zöld leveleit s kitárja zöldes-fehér virágát. Azonban a nap mind forróbban süt, s hevéttől elvirágzik és összefonnyad a mi növényünk is. Fonnyadt virágai elhullván, a száraz ágak rózsasformára összehúzódnak, s azért nevezik rózsának. Az összehúzódot ágak igen érzékenyek nedvesség iránt. Ha víz éri, azonnal ismét szétterjeszkednek, ha pedig megint kiszáradnak, megint összehúzódnak. Az összegomolyodott növényeket aztán parányi gyökereiből kitépi

a szél, s ördögszekér módjára elviszi a tengerbe. Ott úszkálnak egy darabig; aztán valami hab ismét a partra löki. Ekkor már tele szedte magát a növény nedvességgel. A megpuhult magokat aztán a megfordult szél visszaviszi a homokpusztára, hol azok csakhamar kicsíráznak, felnőnek s újra kezdik vándorlásukat, mely oly csodálatos, pedig oly egyszerű.

— Nemzeti színház. Hétfőn január 28-án „Othello“ Schakespeare nek Szász Károly új fordítása szerinti szomorú játéka adatott. E világhírű színmű kitaláltságáról itt felesleges szólanunk, de felemlíteni igen is szükségesnek hisszük, hogy e remek művet oly műfordításban bírjuk, mely méltó a nagy szerző feunkölt szelleméhez, az irodalmi fejlettség oly színvonalára emelkedett e remek fordításban, mely e műnek valódi belbecsét és nyelvezetének eredeti szépségeit hiven adja vissza, s csak elismeréssel lehetünk színházunk igazgatója iránt, ki időnként értelmes közönségünket ily classicus darabok adása által magasabb művelzetekben is részesíti; s ha ez este a színház nem tart meg, miként kellett volna, azt az ugyanez este tartott tánczvigalomnak tulajdoníthatni. A czimszerpben Felekit oly oldalról ismertük meg, mely nem tartozik szorosan véve szakmájához, mert ő eddig inkább a társadalmi darabok terén mozgott, s ott emelkedett fel ritka művészi tükélyre; de most örömmel látjuk, hogy az Egressi leltüntével személyesítő nélkül maradt hősi szerepekben is sikerrel működik, s hogy e téren is éppen oly kitűnő, annak fényes bizonyítványát adta ez este. Szépne M. Laura Desdemona nagybensőséggel és művészi könnytséggel személyesíté, játéka teljesen kielégítő volt, s ezen jeles művésznő hova tovább közönségünk kedvencevé válik. Ujházi is az ármanys Jago szerepében eléggé helyén volt. Othello egyzersimint búcsu vendégjátéka is volt Felekinek, kitől a közönség az általa szerzett élvezetekért teljes elismeréssel vesz búcsút, s mint halljuk, emlékül egy értékes billikkommal tiszteltetett meg.

Kedden, jan. 29-kén: „Borgia Lucretia“ Donizetti operája.

Litolff Henrik hangversenye.

© Litolff Henrik ur, egyike a legelső európai zongoraművészeknek, tegnapelőtt adá első hangversenyt a városi redoute termében igen válogatott, mértő közönség előtt. A hatás, mit a művész első föllepte előidézett, rendkívüli, s mi tükéletesen igazolva látjuk azon általános és lelkes méltánylást, melylyel e kitűnő művész Pest szélesebb körli zeneismerő közönsége által fogadtatott. Litolff mesteri és érzelemdús játéka bámulatos erőt és lelket tud kölcsönözni azon zenének, melyet a zongora billentyűin ki lehet csalni, s ötlet valóban megilleti a cím: „második Liszt“, sőt e címet sokan még szerénynek is találják. A ki rendkívüli zongorajáték nemes művelzetét akarja magának megszerezni, jótállás mellett merjük ajánlani, hogy siessen Litolff ur második hangversenyét meglátogatni. Egyszersmind bátrak vagyunk azon nézetet nyilvánítani, hogy az első hatás után itélve, valóban nem lenne hálátlan kísérlet, megnyerni a jeles művészt, hogy legalább hangverseny-sorozata záradékul legalább egyszer a színházban is hallassa magát, hogy nagyobb közönség is élvezhesse játékát. A muli keddi műsorozatot Beethoven Mozárt és a hangversenyző művész szerzeményei, s pár magyar dal képeztek, u. m. 1. Sonata A-durban op. 47 Beethovenról, zongora és hegedűre, mely utóbbi hangszert jeles műkedvelőnk Mátyé Károly ur szabatosan kezelt. 2. Valse de Bravoure, Litolff szerzeménye, előadva a szerző által. 3. Ibolya, Mozártól, Nagyné-Huber Ida éneklé igen csinosan Litolff ur kíséréte mellett. 4. Fileuse, Litolff ur szerzeménye, előadva a szerző által. 5. Magyar dalok. a hangversenyző művész kíséréte mellett éneklé s a közönség által méltányolt jó izléssel Huber Ida. 6. Záradékul: Ördög Robertből grande caprice, bámulatos erővel szabatosság és hatással előadta a hangversenyadó művész. A zongora Litolff ur választása volt Demjén László derék kereskedőnk zongora-tárából, s e hangszer, mely e szerencsében részesült, valóban derékul kiállotta az első próbát. Ismételve ajánljuk, hogy a ki rendkívüli művelzetre vágyik, siessen Litolff ur közelebbi hangversenyén magának helyet biztosítani.

Felhívás!

Nyilvános viszonyaink fejtegetésénél, jelesen azokénál, a melyek a szellemi művelődésre czélzó nyilvános intézeteinkre vonatkoznak: a szakemberek hiánya feletti panasz mindenkor az első s minden változataiban igaz, jogos és alapos is.

De az is igaz, hogy saját magunkon áll e bajon segíteni! Segítsen tehát ki-ki tehetségéhez képest és rögön!

E meggyőződés szüli a következő felhívást: Az erdélyi muzeum-egylet igazgató választmánya határozatából f. é. martius hó közepe táján oly végből indulok a Mezőségre, hogy két és fél hónapon át a Szt. Iványtól P. Kamarásig terjedő tavak állattani viszonyait beható tanulmányozás tárgyává tegyem, s mind azt összegyűjtsem, a mi a muzeum-céljait előmozdítani alkalmas.

A gyűjtések és észleletek minél terjedelmesebb eszközölhetése végett, óhajtanék magam mellé egy társat — leginkább az erdélyi lelkes ifjúság köréből — a ki a természeti tudományok e szép szaka iránt előszeretettel viseltetik, és a ki kész a tervezett kirándulás élvezeteiben, de fáradalmaiban is, hűségesen osztozni.

Mint hogy azonban sem a muzeum, sem én nagyobb költségről nem rendelkezhetünk, önként következik, hogy:

1-ór az illető társ saját költségén csatlakozik;
2-ór e költség aránylag csekély, és
3-ór a mennyiben a társ az én utasításaimra reá szorul, én ezekkel készségesen szolgálók.

Felszólítom tehát az illetőt vagy illetőket, hogy szándékukról akár élő szóval, akár levélben, de legkésőbb f. é. február 15-éig értesíteni

sziveskedjenek, mire a szükséges intézkedéseket rögtön megteszem.

Kolozsvárt, január 28-kán, 1867.

Herman Ottó,
erd. muz. egyleti id. conservator.

UJ POSTA.

— A „France“nak írják Berlinből: „Egy nem minden jelentőség nélküli adoma kering katonai köreinkben. Augusta királynő nem rég egy családtól ebéd alkalmával azon reményét fejezte ki, hogy az északi német parlamentet megnyitó trónbeszéd Németország császárának önkijelölési beszéde fog lenni. A király erre azt felelte: „Németország császárának tettek és nem szavak által

kell magát kijelölnie.“ A porosz katonai körök meglepődéssel fogadták e harcias nyilatkozatot.

— Drezda, jan. 23. A kormány rendelete az észak-német parlament részére történendő választásokat Szászországban febr. 12-re tűzte ki.

— Kopenhága, jan. 23. Sz. Tamás szigetének állítólagos, Amerika részére történendő eladásának híre hiteles biztosítás szerint teljesen alaptalan.

— Hannovera, jan. 24. Hitelesen jelentik, miszerint 456 katonatiszt és hadi orvos porosz szolgálatba lépett át; 69-en a porosz, 72-en a hannoverai nyugdíjazási szabályok szerint kívánják magukat nyugalmaztatni.

— Kiel, jan. 24. A birtokbavételre vonatkozó pátens ma tételvén közzé, az indokolja a be-

keblezést, utalván a bécsi s prágai békeegyezményekre és egyéb szerződésekre. A pátens a jogosult sajtóságok kiméletét igéri; az ezt kísérő királyi proclamatum az országnak a bekeblezés által a kereskedelem és ipar felvirágzását, hatalmas oltalmat, egyetemek és egyéb közpöntézetek felállítását helyezi kilátásba.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 30-n: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.50. 5% Metalliques 100 frt 59.70. Kamat 64.30. — Bank-résztvény 731.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 168.30. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2, kr 130.40. — Ezüst 129.50. Cs. kir. arany 6.18.— 1860. kölcsön 86.90.

Január 26-n: Földtehermentési kötvény magyarországi 70.—. Erdélyi 66.—.

T. és feljebb szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 13.940. nk. 1867.

(48)

(1—1)

Hirdetmény.

Miután az alább megnevezendő választási bizottmányok, az ezelőtt e tárgyban kibocsátott hirdetmények szerint közhírré tett helységekben a végleges úrbéri és tizedkárptólási választásokat részint már bevégeztek, részint a közelebbi napokban bevégezendik, további munkálkodási tétlül a következő községek tüzének ki: és pedig:

I. A kolozsvári 1-ső számú bizottmány részére:

Mohaj, Császári, Göcz, Czege, Noszoly, Szent-Egyed, Pujon, Szent-Gothárd, Feketelek, Gyeke, Légen, Palatka, Novaj, Magyar Kályán, Magyar Pete, Száva, Om-buz, Bogács, Szék, Vassas-Szentivány, Boncznyires, Oláh Várhely, Mikola, Ördög-gös Füzes, Szent Benedek, Szász nyires, Hesdát, Viz szilvás, Erdő Szombattelek, Köske, Kérő, Ormán, Széplak, Szamosujvár némethi, Vize, M. Borzás, Kéthely, Bő-dön, Szász Enos, Széknyeri Szent Márton, Aranyos Szent Miklós, Kis Deveser, Nagy Deveser, Csaba, Csaba Ujfalu, Bőd, Bátor, Apa Nagyfal, Málom, Alsó és Felső Oroszfalu, Bálványos Váralja, Magyar Dèce, Omlásfalja, Árpástó, Szent Mar-githa, Miháza, Szilágytő, Péterháza, Szamosujvár, Czoptelke, Kis Iklód, Bontzhida, Gyalutelke, Marokháza, Vise, Alsó felső- és nemes Zsuk, Kötend, Bárev, Vajda Ka-marás, Kesztő, Mező Szombattelek, Pusztá Kamarás, Kis Sármas, Mocs, Totháza, Bot-háza, Felső és Alsó Szováth, Oláh Gyéres, Korpád, Kolozs, Kaza, Dezmér, Apahida, Pusztá Szent Miklós, Szamosfalva és Györgyfalva.

II. A beszercei 2-dik számú bizottmány részére:

Budurló, Bungárd, Aranyos Moriczbo, Szentgyörgy, Nagy Ida, Harina, Necz, Bilak, Serling, Nagyfal, Szász Péntek, Pászmós, Berlad, Nagy és Kis Sajó, Al és Fel Sebes, Friss, Ardány, Solymos, Rágla, Simontelke, Várhely, Kis Budak, Sófalu, Szeretfalva, Galacz, Szász Ujfalu, Szász Szent Jakab, Arokalya, Czegő, Kerlés, Sár-vár, Fellak, Szász Brettye, Füge, Fel- és Al-Egres, Bethlen, Sajó Udvarhely, Som-kerék, Szent András, Kajla, Sajó Keresztur, Kéltelke, Magyaros, Felső és Alsó Ba-lázsfalva, Csepán, Priszlop, Oláh Németi, Tohát, Kocs, Magosmart, Virágos berek, Magyar és Oláh Nemegye, Köfarku, Középfalu, Szászárna, Kudu, Csicsó-Keresztur, Felőr és Al-Ilosva,

III. A dévai 1-ső számú bizottmány részére:

Füzesd, Galacz, Rusor, Bajesd, Fejérviz, Vajdáj, Korajesd, Köalya, Ohába, Ma-cesed, Páros, Nukura, Malajesa, Ohába, Felső és Alsó Szálláspataka, Csopae, Balo-mir, Váralja, Hoorágy, Goezaga, Jovaltel-Pokolvaltsel, Bosorod, Kis Oklos, Kiti-d, Grid, Sztrigy Ohába, Sztrigy Szentgyörgy, Zeikfalva, Rus, Alsó és Felső Nádasd, Nagy Oklos, Al- és Felső Szilvás, Lindsina, Ruda, Pojomiza Vojni, Alun, Bunyilla, Valár, Golcs, Doboka, Hosdo, Csernisora, Kékesfalva, Reketyefalu, Al-só és Felső Banczár, Bukova, Zajkány, Pancinesd, Várhely, Pojény, Klopótiva, Ma-lomvizi, Valea-dils, Kis és Nagy Osztro, Brázova, Kis és Nagy Pestény, Kernyesd, Unesukfalva, Szent-Péterfalva, Szacsal, Báresd, Poklisa, Totesd, Rea, Haczzasel, Dem-sus, Nagy- és Kis Csula, Valiora, Boicza, Tustya, Alsó és Felső Farkadin, Nalacz-vár, Orálya, Boldogfalva, Hátszeg, Sztrigy-Plop, Oláh és Magyar Brettye, Mácsó és Baczalar.

IV. Az ujonnan alakított n-szebeni 2-ik számú bizottmány részére:

Kutyfalva, Oroszi, Czintos, Szent-Jakab, Oláh Péterlaka, Istvánháza, Magyar-Bükkös, Lándor, Csekkelaka, Maros-Gezse, Gabud, Magyar Csucs, Maros Koppánd, Vajdaszeg, Káptalan, Nagy lak, Batizháza, Hari, Forró, Szent-Benedek, Medvés, Ma-gyar Herepe, Sülye, Hincsi, Bábahalma, Ozd, Degh, Széklüt, Bozd, Oláh Sályi, Rad-noth, Csapó, Oláh Kocsárd, Gyulás, Laczkod, Erdőalya, Somostelke, Alsó Kápolna, Szász-Veszszós, Boldogfalva, Királyfalva, Dombó, Ádámos, Dicső Szentmárton, Csü-dőtelke, Pocsfalva, Abosfalva, Mikefalva, Felső Kápolna, Dezsőfalva, Harangláb, Szász-Dányán, Jüvedits, Leppend, Szász Csávás, Bernád, Bonyha, Oláh Solymos, Kis-Szöl-lős Szent-László, Örményes, Gogány váralja, Gogány, Szász Szent-Iván, Kund, Gyá-kos, Somogyom, Szász Almás, Darlacz, Szász Ernye, Fejéregyháza, Héjjasfalva, Fe-lek és Szederjes községek.

Az erdélyi n. fejedelemségbeli kir. fölthehermentesítési alap igazgatóságától.
Kolozsvárt, január 19-én 1867.

Sz. 192. 1867.

(45)

(2—3)

Hirdetmény.

A Maros-Bogáthi arányosított korcsomárlási jog 1867 év Szentgyörgy napján kezdődő három egymásután következő évekre a többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, valamint az italbévíteli vám is, — felkiáltási ár 1000 frt, bánatpénz ennek tizede.

Az árverés tartatik a hely színen folyó évi február 18-kán, a részletesebb feltételek megnevezhetők a Tordamegyei Tisztségnél és a Maros-Bogáthi községi jegyzőnél. Tordamegye Tisztségének Tordán január 16-án tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(345)

(5—*)

A „VIKTORIA“ biztosító társaság Kolozsvárt, melynek

Elnöke: **BÁRÓ JÓSIKA LAJOS,**

Alelnöke: **Hintz György,**

Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kóváry László, Wagner Frigyes,**

Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly,**

Vezérigazgatói: **Pesten, S. A. Ujhelyen, Bécsben, Brün-nben, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein fő-és alügynökei vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal.

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle lakház, gazdasági épület, kastély, templom, to-rony, a harangok, gyárak, műhelyek, azok szerelvényei, bu-torok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szálak és szemes gabona, takar-mány, baromállomány sat.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmé-nyek engedtetnek, a károk igazságosan és gyorsan fizettetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklet: Tauffer Ferenc vetemény és virágmagvainak árjegyzéke.

MATICO-INJECTION UND MATICO-CAPSELN

VON GRIMAULT & Co. Apotheker in Paris

szer a gonorrhoe ellen, minden félelem nélkül szorulás és a belsőrések gyu-ladására nézve. Dr. Ricord és a párisi orvosok legnagyobb része, ezen szer előjövetele óta minden más gyógyszerrel felhagytak. A befecskendés a beteg-ség kezdetekor használatik, a tokocsak minden időszaki és üdült bajokban, melyek a Copiai balzsam, Cubeben és más ásványos alapon készült befecskén-dezések által sem gyógyultak meg.

Főraktár Magyarhonban Pesten Török J. gyógyszer.

Erdélyben Kolozsvárt Wolff J. és dr. Hintz Gy. gyógyszer.

(379)

3 1/2

(7—12)

Fel áron

urak, hölgyek, gyermekek számára

ajánl az első és legnagyobb vászon ruhanemű raktár fő bizománya

Bécs, Tuchlauben Nro. 11.

legolcsóbb és legjobb kész ruházatot minden nagyságban és minőségben, valamint vászon alsó-nadrágok, fehér és elegáns színes ingek bár mily nagy mennyiségben a legkezebb formában, és csodás olcsó ártú anyanyira, hogy ez minden vevőt meg fog lepni, és a legkisebb próba után nagyobb megrendelésre fogja ösztönözni. Bizonyossággal kérem az itt következők árjegyzékét áttekinteni:

Kész férfi ingek, legjobb kézimunkával.

Fehér czérna vászon innék, sima	3 frt helyett, csak 1 frt 50 kr.
Finom féle redős mell	4 frt 50 helyett csak 2 " 30 "
Finom irhoni, vagy rumburgi ingek	6 frt " " 2 " 80 "
Finom hollandi vászon ingek	6 frt 50 " " 3 " — "
Finom rumburgi kézi szövésű ingek	7 frt 50 " " 3 " 50 "
A legfinomabb rumburgi ingek szép kézimunka	10 frt — " " 4 " 50 "
Finom belga batist vászon ingek	12 frt — " " 5 " 50 "

Fehér és színes Shirting ingek.

Férfi ingek fehér Shirting	3 frt — helyett csak 1 frt 80 kr.
A legfinomabb francia Shirting	4 frt 25 " " 2 " 80 "
Legújabb formájú színes ingek	2 frt 50 " " 1 " 80 "
Elegáns színes Shirting ingek	4 frt 50 " " 2 " 50 "
Valódi francia színes batist ingek	6 frt 50 " " 3 " — "
Legújabb fehér bál ingek legfinomabb	6 frt 50 " " 3 " 50 "

Kész női ingek legszebb kézimunka és kézi himzéssel.

Sima vászon női ingek, húzóval	4 frt — helyett csak 1 frt 90 kr.
Finom schweizi ingek redős mell	5 frt 50 " " 2 " 50 "
Uj formák szív és kör alakban himzeve	6 frt 50 " " 3 " 50 "
Eugenie, új forma, himzeve	7 frt — " " 3 " 50 "
Maria Antoinette váll ingek	6 frt 50 " " 3 " — "
Victoria, himzett valódi Valencienn	16 frt — " " 7 " — "
Finom vászonból hurkolva	5 frt — " " 2 " 80 "
Divat ingek, finom belást vászon himzéssel	6 frt 50 " " 3 " 80 "
Női alsó nadrágok finom Shirting	4 frt — " " 2 " — "
Női nadrágok, himzéssel, finom vászon	6 frt — " " 2 " 80 "
Női éjjeli corsetek angol Shirting	5 frt 50 " " 2 " 80 "
Elegáns gazdagon himzett corsetek	12 frt — " " 5 " 50 "
Legfinomabb corsette valódi Valenciennel	20 frt — " " 10 " — "
Női háló ingek hosszú ujjal	3 frt, 3 frt 50 kr egész 4 frt 50 krig.

Legfinomabb vászon férfi gatyák

1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, finom rumburgi	2 frt 20 kr.
Irhoni vászon 48 rüfös	34 frt helyett 17 frt.
Finom irlandi, vagy rumburgi 50 rüfös	60 " " 24 " "
Jó vászon zsebkendő fültüzet	1 frt, 1 frt 50, 1 frt 80 egész 2 " 50.
Finom zsebkendő vászon batist fültüzet	2 " " 2 " 50.
Elegáns férfi gallérok fültüzet	1 frt 50, 1 " 80, 2 " 50.
Jó fehér és színes férfi kapezák fültüzet	2 frt, 2 " 50, 3 " 50.
A legjobb francia flanel ingek minden színben sima és kockás, különösen csusz és meghü-lés ellen	3 frt 50, 4 frt, 4 frt 50.

Valódisággal és tisztasággal kezesség válnak.

Ingek melyek nem találhatnak visszacsereleltetnek.

Vidéki megrendelések postai utánvét útján.

Ingek megrendelésénél a nyakbőség megjelölése kéri.

Czim: An das Central-Depot der ersten Leinwäse-Niederlage des

Louis Modern, Wien, Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.
Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejérvárt kapható:

ARANY JÁNOS

összes költeményei,

uj diszes kiadásban. 6 kötetnek előfizetési ára 6 frt.
a két első kötet már megjelent.

Bár a kertem nagyobb volna!

Néhány szó a tagosításról.

Az erdélyi országos Gazdasági-Egyesület kívánságára, kisbirtokosok számára irta br. Bánffy János. Kiadta az erdélyi országos Gazdasági-Egyesület. Második bővített kiadás. Ára 16 kr.

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR

1867-dik évre.

Szerkesztette **K. Papp Miklós.** III-dik évfolyam.

Mellékletül **Haynald Lajos, P. Szakácsi Vitus, Horváth Mi-hály** arcképeik, és Doré Gusztáv „Vízözön“ című remek genre-képe réz-metszetben.

Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.

Spitzig Iczig naptára 1867-re.

Ára számos humoristikus képpel 90 kr.

Kassay Adolf. Virágfüzér és társas mulatságok, kérdések és számszerinti feleletekben. III-dik bővített kiadás. Szép színezett bo-rítékban. Ára 40 kr.

(26)

3 1/2

(4—4)

Champagni!

Egyenesen Franciaországból vett, megvámolt, 6 titeges ládákban levő kö-vetkező borok:

Louis Roederer aux Reims: Carte blanche; Jacquesson & files a Châlon: Creme de Bouzy = 2 frt.

Napoleon grand vin; Moët & Chandon a Eprenay: Cremant rose = 2 frt 50 kr.

1/2 titeges a felső fajtákból 1 frton, a pénz bérmentes beküldése, vagy elő-pénz és utánvét útján pontosan szétkül-detnek. — 20 titeges megrendelésnél 5% elengedés.

FLOCH SÁNDOR

Bécsben, Ober Döbling Nr. 28.

(32)

(3—3)

Eladó szőlő és gyümölcsös.

A „Bécs“-ban négy fertály szőlő és gyümölcsös, nagy színnel és öreg sajto-val együtt eladó. Egyezkedni lehet b.-far-kasutca 55 szám alatt.

Alólt tisztelettel tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy legközelebb egész Erdélyben körítat fog tenni, külföldről meg-bizás következtében: **brilliant-gyémánt-, s minden egyéb-féle drágakövek-, gyöngyök-, ezüst-, elefántcsont-, és vas-regiségek** bevásárlása végett.

Az eladó részére a lehető legelőnyösebb áráért a napi-Cur-sus hozzá számításával.

Megértkezést mindenütt tudatni fogja egész tisztelettel

REICHERG LÖRINCZ,
ékszerárú Kolozsvárt.

(22)

(5—12)

HEY VILMOS

zongora-készítő,

Bécsből, ajánlja egészen új sa-ját készítményü zongoráit, a leg-jutányosabb áráért; elvállal min-denféle **igazításokat és han-golást**, helyben és vidéken is. Lakása: farkasutca 82-dik szám, földszinten a jobb oldalon.

(29)

3 1/2

(3—3)

innerhalb drei Monaten erschienen!

Lieferung 10 des beliebten Originalromanes:

1866 oder

Custoza und Königgrätz.

Historisch-romantische Enthüllungen aus Oesterreichs neuester Geschichte wurde soeben ausgegeben. Dieses Werk erscheint in 20 halbmonatlichen Lie-ferungen à 3 Bogen in schönem grossen Oktavformat.

Preis jeder Lieferung nur 25 Kreuzer. Der Eintritt in die Pränumeration kann jederzeit erfolgen. Bestellungen nimmt an: L. Demjén u. J. Stein (Klausenburg), Wittich J. (M.-Vásárhely), Wokál J. (N.-Egyed), Steinhau-sen's u. Filtsch Buehls. (Hermanstadt.)